

Här vet staten inte vem du är

Svenska Dagbladet den 1 december 2022

Redan innan det amerikanska presidentvalet 2020 började dåvarande presidenten Donald Trump antyda att han inte skulle acceptera en valförlust. Det var första gången i amerikansk historia som en sittande president uttalade sig så, men en rätt naturlig konsekvens av Trumps narcissistiska personlighet. En narcissist ser sig själv som så överlägsen andra att hen inte kan förlora, så om hen ändå skulle göra det måste förlusten bortförklaras på ett sätt som räddar ansiktet på narcissisten. Vad kan då, i samband med en politisk förlust, vara lämpligare – och enklare – än att skylla på valfusk?

Några månader senare var valförlusten ett faktum. Att Trump då följde sin redan utstakade plan och orerade om att valet inte gått rätt till var inte överraskande. Vad som däremot förvånade mig var hur många som var beredda att åka med på tåget: trots att såväl akademisk forskning som andra utredningar tydligt har avvisat påståendena om valfusk är det fortfarande nästan en tredjedel av de amerikanska väljarna som menar att Bidens valvinst var illegitim.

I år blev jag, efter 14 år i USA, amerikansk medborgare. Inför senats- och kongressvalen som ägde rum för en knapp månad sedan ägnade jag en solig torsdagsmorgon åt att registrera mig i röstlängden. Det skedde i en gymnastiksal i det Community Center som ligger några minuters bilfärd från vår bostad. Under den dryga timmen i gymnasalen reflekterade jag över med vilket oerhört allvar valarbetarna tog sin an sin uppgift – de kontrollerade på alla upptänkliga sätt att jag var den jag utgav mig för att vara, och att jag bor där jag hävdar att jag bor. De påpekade uttryckligen, och var uppenbart stolta över, vilken insats de därmed gör för demokratin.

Men samtidigt fick jag en förståelse för hur den amerikan som vill tro på valfusk har en mycket större möjlighet att göra det, än till exempel en svensk väljare. I Sverige vet staten i princip allt om svenskarna: I SCB:s register framgår inte bara var varje enskild person bor och arbetar, utan också om hen är gift och har barn, hur många sjukdagar hen hade förra året och om hen någonsin varit arbetslös. För en inte obetydlig del av Sveriges befolkning har staten till och med ett officiellt mått på hur intelligent varje person är!

I USA finns ingenting som liknar det svenska systemet eftersom det finns en, inte minst historiskt betingad, motvilja mot att bli registrerad, kontrollerad och räknad. Men då kan röstkort inte heller automatiskt skickas ut, utan i stället får man som ny väljare tillbringa den där timmen i gymnastiksalen med att bevisa vem man är, och vilken rätt man egentligen har att rösta. Och för den som vill tro på valfusk kommer det alltid att vara möjligt att hävda att den där timmen inte är tillräcklig – kanske borde det varit två? Eller tre? Och kanske borde ytterligare något dokument ha uppvisats?

I avsaknad av en motsvarighet till SCB:s register – som amerikanerna aldrig skulle acceptera – kommer det teoretiska valfuskfönstret aldrig kunna stängas helt. Det vet de frivilligarbetande valförrättarna, och det sporrar dem att "go the extra mile" – som kvinnan som sprang ut till mig på

parkeringsplatsen när jag trodde att jag var färdigregistrerad, för att dubbelkolla ytterligare en sista sak, för att vara på den säkra sidan.

Johanna Möllerström